

Handläggare
Johan Seuffert
Telefon: 08-50828945**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-06-16, p. 15

Fleetmanagement statusrapport

Kända effekter av fleetmanagement-funktionens arbete.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens rapportering

Anna Hadenius
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Sedan 2016 har miljöförvaltningen ansvarat för den koncernövergripande fleetmanagement-funktionen. Nedan beskrivs nuläge samt vilka effekter införandet har gett koncernen. Fleetmanagement-funktionen har under åren 2016-2019 arbetat med att implementera kategoristyrning samt att förverkliga kommunkoncernens antagna fordonsstrategi. Detta innebär att få på plats nya rutiner och processer för:

- inköp av fordon genom en årlig förnyad konkurrensutsättning
- finansiering av fordon genom finansiell leasing samt inköp av lätta lastbilar med separat flak och hytt
- införa extern fordonsadministration
- upphandla elbilspool
- arbete med omflyttning internt av fordon och nya rutiner för avyttring
- upphandla auktionsförrättare för avyttring av fordon
- upphandla elektronisk körjournal
- kartlägga hemtjänstens fordonsanvändning och arbetat med att få in flera elbilar inom hemtjänsten

- erbjuda koncernen test av elbilar och elassisterade lastcyklar
- utvidga samarbetet med andra kommuner i länet

Fleetmanagement-funktionen har genom enkäter till alla bolag och förvaltningar och externt till leverantörerna utvärderat arbetet och på så sätt kunnat anpassa och förfinas arbetet genom åren. Resultatet från enkäterna visar på att fleetmanagement-funktionens arbete behövs och uppskattas internt och koncernen uppfattas av leverantörerna som en påläst och professionell beställare.

Under år 2019 har sammantaget minst 3 miljoner kronor sparats in i minskade utgifter för staden tack vare fleetmanagement-funktionens arbete. Framgångsfaktorer har varit en långtgående samordning av fordonshanteringen inom staden kombinerat med en kostnadseffektiv digitalisering. Detta har lett till både lägre kostnader och ökad kvalitet.

Bakgrund

Sedan 2016 har miljöförvaltningen haft huvudansvaret för stadens övergripande fordonarbete genom fleetmanagement-funktionen (beslut i kommunfullmäktige 2015-11-02 ärende 2015:119 RI+V, Dnr 129-1408/2015).

Av kommunfullmäktiges beslut i november 2015 framgår följande:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att i samråd med stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB utarbeta ett förslag till en långsiktig strategi för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad i enlighet med vad som sägs i utlåtandet. Förslaget till strategi ska omfatta förmånsbilar och inriktningen är att tidigare riktlinjer för förmånsbilar ska ersättas.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att överväga inrättande av en central funktion med ansvar för utförande av kommunkoncernens gemensamma fordonshantering i enlighet med vad som sägs i utlåtandet.
3. Finansiering av miljö- och hälsoskyddsnämndens kostnader om 2,0 mnkr för år 2016 beaktas i samband med upprättande av ärendet ”Avstämning av mål och budget 2016”.

Miljöförvaltningen inrättade fleetmanagement-funktionen i samband med verksamhetsplanen 2016. Funktionen bemannades med två personer genom omfördelning av arbetsuppgifter internt samt en nyrekrytering.

Pilot för kategoristyrning

Under 2016 fick miljöförvaltningen förfrågan från stadsledningskontoret som ville använda fleetmanagement-funktionen som en första pilot för att prova arbetssättet kategoristyrning.

Kategoristyrning innebär att genom analys av data för tidigare gjorda inköp i kombination med analys av nuvarande behov och av vad marknaden kan erbjuda anpassa kraven i upphandlingar så att bästa möjliga resultat uppnås. Kategorin fordon har ett kategoriteam som leds av miljöförvaltningen och har representanter från serviceförvaltningen, trafikkontoret, Stockholm Vatten och Avfall AB och AB Familjebostäder. Till varje kategori finns även ett kategoriråd. I kategorirådet för fordon finns representanter från miljöförvaltningen, Stockholm Stadshus AB, serviceförvaltningen och stadsledningskontoret.

Fordonsstrategi och riktlinjer

Kommunfullmäktige antog 2017-03-20, på förslag av miljö- och hälsoskyddsnämnden och efter bred remiss i staden, ”Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad, (Dnr 129-1092/2016) med tillhörande riktlinjer ”Riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad”.

Av riktlinjerna framgår att staden ska införa en fleetmanagement-funktion:

”För att uppnå en optimal styrning av stadens fordonshantering ska miljöförvaltningen tillhandahålla en fleetmanagement-funktion. Fleetmanagement-funktionen har ett övergripande ansvar för fordonsområdet inom Stockholms stad. Det innebär att fleetmanagement-funktionen ska ansvara för att ta fram kommunkoncernens långsiktiga strategi avseende fordon och riktlinjer kopplade till denna strategi. Riktlinjerna omfattar bland annat riskhantering, kostnader och handhavande av Stockholms stads fordon. Fleetmanagement-funktionen ska ta fram förslag på revideringar av strategi och riktlinjer. Funktionen har vidare ett samlat ansvar för avtalsvård och uppföljning av samtliga avtal inom fordonsområdet.”

Fleetmanagement-funktionen har utvecklat den gemensamma intranätssidan för fordonsansvariga för att på ett enkelt och effektivt sätt få ut samlad och enhetlig information i alla de frågor som funktionen hanterar: <https://intranat.stockholm.se/fordonsansvariga>

Årlig förnyad konkurrensutsättning (FKU) för inköp av fordon Stockholms stad (alla förvaltningar och en majoritet av bolagen) är anslutna till SKL Kommentus Inköpscentrals ABs (SKI) ramavtal för fordon. Staden är dessutom ansluten till SKI:s drivmedelsavtal. Inför 2017 inhämtade funktionen behovet av fordon inom hela koncernen genom referensgrupper och individuella samtal med koncernens olika fordonsansvariga. Detta arbete resulterade i en gemensam grund för vilken typ av utrustning stadens fordon ska ha. Detta blev samtidigt underlag för den första gemensamma FKU för personbilar, lätta lastbilar samt minibussar. Personbilarna var fördelade på tre olika storlekar (liten, mellan och stor).

En gemensam FKU ger en rad fördelar i jämförelse med att som tidigare låta enskilda förvaltningar och bolag göra egna separata avrop. Den ekonomiska fördelen i form av lägre inköpspris/-leasingavgift är den som är lättast att påvisa. I tabellen nedan redovisas en jämförelse mellan SKI:s standardavtal och stadens gemensamma FKU. Vid enskilda avrop tidigare år fick alla endast standardavtalet. Genom FKU har högre rabatter och lägre inköpspris erhållits.

Märke och modell	SKL avtals rabatt i %	FKU rabatt i %	Antal beställda fordon	Bilpris i kr före SKL Kommentus rabatt	FKU rabatt i kr	Ökad rabatt i kr
2019						
Renault ZOE	8	17	60	281 592	22 527	47 871
Seat Leon TGI						
Kombi	14	22	3	183 920	25 749	40 462
Volkswagen Golf						
TGI	17	19	20	204 320	34 734	38 821
Kia Niro PHEV	10	15	1	286 800	28 680	43 020
Mitsubishi Outlander						
PHEV	11	11	5	319 920	35 191	35 191
Renault Kangoo	10	22,5	19	320 000	32 000	72 000
VW Caddy TGI	10	15	32	213 000	21 300	31 950
Total besparing						2 761 659

Tabell 1) Jämförelse mellan SKIs standarsrabatt och den rabatt och det pris staden erhållit genom fleetmanagement-funktionens FKU under år 2019. Rabatten är i tusentals kronor.

Elbilpool

Stockholms stad har sedan september 2018 ett avtal med Sunfleet för en koncernövergripande elbilpool. Bilpoolen är en del av fordonsstrategin och bidrar till en effektivare fordonsflotta genom färre, bättre nyttjande och mer miljöanpassade fordon.

Serviceförvaltningen genomförde upphandlingen under 2017-2018. Miljöförvaltningen är ansvarig för implementering av avtalet, inklusive kontakten mellan leverantören och alla avropsberättigade verksamheter. Miljöförvaltningen ansvarar även för koncernövergripande kommunikation, utvärdering och uppföljning av bilpoolen, som sker kvartalsvis.

Bilpoolen avser elbilar Renault Zoe. Idag finns det 27 avropade elbilar i Stockholm som alla anställda i staden får använda. Majoriteten av elbilarna är placerade i Arenagaraget, Hantverkargatan, Fleminggatan och Rådhusgaraget, och även i ytterstaden vid Kista Entré, Kirunaplan och Instrumentvägen (Hägersten). Medarbetarna får även använda övriga Renault Zoe på andra platser, bland annat i Åsögaraget.

Elbilarna kostar 34,50 kronor/timme, vilket är en tredjedel av kostnaden jämfört med motsvarande leasingbilar. Elbilarna är även öppna för stockholmarna genom medlemskap hos Sunfleet dock till leverantörens ordinarie prislista.

Fleetmanagement-funktionen har en pågående dialog med förvaltningar och bolag för att samordna intresse och följa upp användningen av elbilpoolen. En nyligen utförd enkätstudie visar att användarna är mycket nöjda med tjänsten och rekommenderar även andra att använda bilpoolen. Fleetmanagement-funktionen utvecklar, samordnar och upprätthåller informationsinsatser via interna kanaler, såsom intranätet och nyhetsbrev till stadens chefer och upphandlare. Funktionen har även regelbunden kontakt med fordonsansvariga i samband med dedikerade frukostmöten.

Nuvarande avtal löper ut i april 2021 och förberedelser inför en ny upphandling har påbörjats med avsikt att annonseras innan sommaren 2020.

Fordonsadministration

Arbetet med extern fordonsadministration av stadens fordon hos LeasePlan fortskrider efter implementationen 1 juni 2019. I den upphandlade tjänsten ingår bland annat granskning av stadens fordonsomkostnadsfakturor samt samfakturerings månadsvis med

elektronisk faktura som automatiskt konteras i stadens ekonomisystem Agresso vilket ger tidsbesparingar samt effektiviserar fakturahanteringen för stadens anställda. Tjänsten ger också möjlighet till bättre kostnadsuppföljning och överblick av fordonen för till exempel planering för service, besiktning och fordonsutbyte.

Leverantören tillhandahåller även en digital lösning via sin hemsida där fordonsansvariga kan hämta färdigställda rapporter med information om stadens fordonsflotta. Leverantören skickar även regelbundet rapporter innehållande till exempel uppföljning av bränslestatistik till stadens fordonsansvariga.

Lånefordon och lånelastcyklar

Miljöförvaltningen har sedan 2010 köpt in och lånat ut elbilar inom koncernen för att få fler verksamheter att upptäcka fördelarna med elbil. Förvaltningen har under åren bytt ut denna bil vid tre tillfällen och alltid sålt elbilen vidare inom staden till andra förvaltningar. Cirka 80 procent av alla förvaltningar och bolag som lånat elbilen har senare köpt/leasat egen elbil.

Under 2018 tog fleetmanagement-funktionen beslutet om att sälja den senaste eldrivna minibussen och ersätta denna med en eldriven lastcykel. En nyhet gick ut på stadens intranät att det nu fanns möjlighet att låna en elassisterad lastcykel inom staden för att se om detta skulle kunna vara något för verksamheten. Inom loppet av två veckor blev lastcykeln uppbokad för utlåning under ett helt år. Ytterligare en lastcykel köptes in och även den lånades ut inom koncernens verksamhet.

Under 2019 har det varit fortsatt stort intresse för båda elassisterade lastcyklarna och de har varit utlånade större delen av året.

Intern omplacering av fordon

En del av strategin har även varit att när en verksamhet inte längre har behov av ett fordon ska fleetmanagement-funktionen vara behjälplig med att undersöka om det finns andra verksamheter inom koncernen som kan ha behov av fordonet. Omplacering av fordon har ökat med tiden och fler fordon har omplacerats än tidigare.

Avyttring via auktion

Upphandling och implementering av nytt avtal om auktionstjänst har gjorts. Upphandlingen resulterade i att kostnaden för att avyttra

ett fordon är cirka en fjärdedel jämfört med tidigare. Detta uppskattas ge en årlig minskad kostnad på 350 000 kronor för kommunkoncernen. Leverantör är BCA (British Car Auktions).

Bidrag till laddinfrastruktur inom koncernen

Fleetmanagement-funktionen har ansökt och beviljats 4,6 miljoner kronor i stöd för hela koncernen från Naturvårdsverkets Klimatlivet för att kunna köpa och installera laddinfrastruktur för koncernens elbilar och laddhybrider. Genom att detta gjordes en gång för hela koncernen sparades tid och resurser för koncernens verksamheter. Stödet har bidragit till att sänka stadens investeringskostnad för laddinfrastruktur för de egna fordonen.

Slutrapportering till Naturvårdsverket pågår och beräknas slutföras under 2020.

Kartläggning av fordon inom hemtjänsten, intern och extern

Sommaren 2018 kartlades hemtjänstens fordon inom staden av en sommarjobbare. Syftet var att få en bättre översikt av vilken typ av fordon som användes, hur de används och se om det var möjligt för hemtjänsten att börja använda elbilar. Kartläggningen visade på att många delar av stadens hemtjänstverksamhet har goda förutsättningar för att börja använda elbilar. Sedan dess har ett flertal hemtjänstverksamheter i egen regi gått över till eldrivna fordon med gott resultat. Under andra halvan av 2019 genomfördes även en kartläggning av fordonen hos de privata leverantörerna av hemtjänst inom staden i samarbete med Äldreförvaltningen. Syftet var att få en bättre översikt av vilka fordon de privata leverantörerna använder i utförandet av hemtjänsten för att framöver kunna ställa ökade miljökrav på fordonen. Kartläggningen visade att övervägande små bilmodeller används och cirka 85 procent är bensindrivna. Av dessa 85 procent är cirka 20 procent elhybrider.

Äldreförvaltningen har ambitionen att ställa tydligare miljökrav på fordon än de som finns för närvarande i samband med en revidering av förfrågningsunderlaget och på så sätt få till en omställning även hos de privata leverantörerna. Fortsatta samtal kommer att ske med Äldreförvaltningen men på grund av den pågående pandemin är arbetet pausat och kommer att återupptas så fort möjlighet ges.

Intern och extern enkätundersökning

För att utvärdera och utveckla fleetmanagement-arbetet och kategoriteamets arbete och förstå verksamheten bättre har ett antal

enkäter gjorts några år i rad. Det skickas ut två enkäter samtidigt, en till fordonsansvariga och en till fordonsleverantörer. Enkäten till fordonsansvariga syftar till att mäta fordonsansvarigas uppfattning om styrning av fordonshanteringen i staden. Enkäten till fordonsleverantörer syftar till att mäta hur staden uppfattas som avtalspart.

De senaste enkäterna behandlade 2019. Frågorna har en gradskala för att ge betyg samt ett fritextfält för respondenten att lämna kommentarer. Enkäterna för 2019 har jämförts med enkäterna för 2018 och 2017.

De interna enkätfrågorna har en fortsatt positiv svarsgradering med det genomsnittliga betyget 5, på en 6-gradig skala, nästan identiskt med 2018.

Antalet respondenter var 73 procent under både 2017, 2018 och 2019 och anses godtagbart. En slutsats är att förvaltningar och bolag anser att tydlig central styrning är bra ifall hänsyn tas till verksamheter som kräver anpassningar. Verksamheter som inte har så många fordon kan behöva mer hjälp från fleetmanagement-funktionen då bland annat beställning och avyttring av fordon kan vara ett tidskrävande moment.

En del verksamheter har också ett behov av andra fordon än vad som förmedlas via de upphandlade fordonstyper som fleetmanagement-funktionen har valt att samordna åt staden. Fokus ligger på den övervägande delen av fordon som köps av staden, därför kommer det finnas behov som verksamheter själva ombesörjer. Fleetmanagement-funktionen har återkopplat till en del verksamheter och kommer undersöka ytterligare behov av hjälp och informationsinsatser. Det finns idag information på intranät och frukostmöten för fordonsansvariga varje kvartal. Dessutom extrainsatta möten vid behov.

Den externa enkäten har skickats ut till fler leverantörer 2019 än tidigare år. 2019 års enkät har gått ut till både tidigare och nuvarande avtalsparter. Antalet respondenter är 53 procent vilket anses relativt lågt men har ökat jämfört med 2018 års enkät (40 procent). Samtliga svarsalternativ har fått ett minskat betyg från cirka 6 till 5 på en 6-gradig skala. En anledning till minskningen kan vara att även tidigare avtalsparter som inte fått enkäten tidigare år, nu svarat på denna enkät.

En slutsats från svaren i den externa enkäten är att vissa leverantörer önskar en tydligare kommunikation om vad som händer inom fleetmanagement-området inom staden.

I övrigt tolkas resultatet som att staden uppfattas som en fortsatt mycket god avtalspart.

Elektronisk körjournal

Upphandling av nytt avtal om elektronisk körjournal har gjorts, leverantör är Automile AB. Implementering kommer att ske i kommunkoncernens fordon succesivt under de närmaste månaderna efter beslut i respektive förvaltning och stadens bolag samt MBL-förhandling.

Den elektroniska körjournalen kommer att underlätta och automatiskt rapportera korrekt mätarställning för stadens fordon, vilket kommer att ge bättre och mer korrekt uppföljning och statistik.

Fordonsflottans sammansättning inom kommunkoncernen 2019

Vid utgången av 2019 hade Stockholms stad gemensamt en fordonsflotta med 1 054 fordon av vilka cirka 3 procent var specialfordon. Övriga fordon var till 99 procent miljöbilsklassade enligt stadens definition vid inköpstillfället. 2019 bestod flottan av 29 procent elbilar, 42 procent biogasfordon, 7 procent etanolbilar, 4 procent laddhybrider, samt snåla fossilbilar (hybrid-, diesel- och bensinbilar) på sammanlagt 15 procent.

Kommunalt samarbete med kranskommuner

Fleetmanagement-funktionen initierade och startade ett nätverk för fordonsspår med kranskommunerna under 2018. Det har hittills varit fem träffar inom nätverket. Syftet med nätverket är kunskapsutbyte och informationsspridning. Träffarna har hittills varit mycket uppskattade.

Uppmärksammat nationellt

Stockholms stad har för sjunde året i rad fått första pris för bästa miljöbilsflotta i Miljöfordonsdiagnos, (vinnaren presenteras under maj 2020). Miljöfordonsdiagnos är ett webbverktyg som hjälper till att granska kommuners och landstings fordonsflottor. Miljöfordonsdiagnos är också en årlig tävling där resultaten i de olika kategorierna betygssätts och vinnare utses.

Talare vid svenska och internationella event

Under 2019 har Johan Seuffert varit talare vid tre fleetmanagement-evenemang:

- Future Fleet Forum – London
Ett event för fleetmanagers främst i Storbritannien.
- Bravidas nordiska regionchefskonferens – Göteborg
Bravida ska ställa om stora delar av sin fordonsflotta till el och fossilfria fordon.
- Bilar i Jobbet, Ynnor – Stockholm/Arlanda
Ett event för fleetmanagers/fordonsansvariga och ägare av större vagnparker i Sverige.

Kommande arbete

Just nu pågår arbete med upphandling av hyrbilsavtal och ett förnyat avtal för extern elbilpoolstjänst. Utöver upphandlingar så pågår ständigt ett arbete med rådgivning och att se över rutiner för att effektivisera samt göra arbetet för koncernens många fordonsansvariga enklare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att arbeta med och hantera en fordonsflotta på cirka 1 000 fordon på ett kostnadseffektivt och rationellt sätt kräver expertis inom fleetmanagement-området. Genom införandet av fleetmanagement-funktionen har betydande förenklingar och effektiviseringar åstadkommits för kommunkoncernen, vilket sammantaget lett till att minst 10-13 miljoner kronor sparats i minskade utgifter under åren 2017, 2018 och 2019.

Fleetmanagement-funktionen har genom enkäter till alla bolag och förvaltningar och externt till leverantörerna utvärderat arbetet och på så sätt kunna anpassa och förfinas verksamheten genom åren. Resultatet från enkäterna visar att fleetmanagement-funktionens arbete behövs och uppskattas internt och koncernen uppfattas som en påläst och professionell beställare av leverantörerna.

Arbetet inom fleetmanagement-funktionen fortgår och förhoppningen är att under kommande år hitta ytterligare områden att förbättra. Ett utökat samarbetet med andra kommuner ska stärka funktionens expertis och sprida stadens erfarenheter till gagn för miljö, klimat och kommunal ekonomi.

SLUT